

Zehra ÇOBANLI ile Uluslararası Seramik Sempozyumu ve Sanat Eğitimi Değişim Programı Üzerine

Sadettin AYGÜN

Yard.Doç.

Anadolu Üniversitesi

Güzel Sanatlar Fakültesi, Seramik Bölümü

Öğretim Üyesi

Seramik Bölüm Başkanı Prof. Zehra Çobanlı ile 2004-2005 Öğrenim yılı başında Fakültemizde gerçekleştirilen 'Uluslararası Seramik Sempozyumu ve Sanat Eğitimi Değişim Programı' üzerine görüştük.

Sadettin Aygün: Uluslararası Seramik Sempozyumu ve Sanat Eğitimi Değişim Programı nedir?

Zehra Çobanlı: Seramik eğiticileri, öğrencileri ve sanatçılarının uluslararası buluşmasıdır. Seramik Sempozyumu ve Değişim Programı birbirlerini tamamlayan, destekleyen etkinliklerdir. Seramik öğrencilerini de kapsamasıyla diğer yapılan sempozyumlardan farklılık gösterir.

S.A. : Bu etkinlik nasıl oluştu?

Z.Ç. : Bu etkinliğin ilk mimarı Tokyo Güzel Sanatlar ve Müzik Üniversitesi, Seramik Bölüm Başkanı Prof. Fumio SHIMADA'dır. Bu üniversiteye her yıl Japonya dışından birçok araştırmacı, öğretim üyesi ve öğrenci gelmektedir. Etkinliği başlatan üniversitelerin şu andaki ortak özellikleri, bölüm başkanlarının, Monbusho Bursu ile bu üniversitede farklı dönemlerde bulunmalarıdır. Ben de 1992-93 yıllarında aynı üniversitede Monbusho bursu kazanarak bulunmuştum. O zaman Bölüm Başkanı Prof. Miura Koheiji ile çalışmışım. 1997 yılında Rektörümüz Prof. Dr. Engin ATAÇ ile bu üniversiteyi ziyaretimiz sırasında, değişimin Amerika, Seattle Tacoma Community College ve Japonya, Tokyo Güzel Sanatlar Üniversitesi ve Çin

Tshingua Üniversitesi arasında başladığını öğrendik. Rektörümüz, 'Böyle bir programa dahil olduğumuz takdirde üstesinden gelebilir misin?' diye sordu. Benim amacım da etkinliğe dahil olmaktı. Hiç tereddüt etmeden yapabileceğimizi, öğrencilerimiz ve öğretim elemanlarımız için çok yararlı olacağını söyledim. Sonunda Rektörümüz Prof. Dr. Engin ATAÇ'ın desteği ve isteği, diğer üyelerin de olumlu yaklaşımları ile biz de üye olduk. Böylece etkinlik Türkiye'den Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Seramik Bö-

lümü'nün katılımı ile genişlemeğe başladı.

S.A. : Sempozyumla amaçlanan nedir? Daha sonra da katılımcı ülkeler üzerine devam edelim isterseniz?

Z.Ç. : Bu sempozyum ve değişim programı öncelikle bir paylaşımdır. Tüm katılımcıların amacı geleneksel, yöresel, ulusal kültürlerinin bir parçası olan, seramik sanatını tanıtmak, yaymak, teknik ve estetik sorunları tartışıp, var olan sorunların çözümüne katkı sağlamak, farklı şekillendirme, pişirme ve süsleme yöntemlerini uygulamalı olarak öğretmek, seramik öğrencileri ve sanatçıların birbirlerini ve eserlerini tanınmasına fırsat vermek, ülkeler arasındaki dostluk ve barış ortamına katkı sağlamak, farklı kültürlerin yaşam biçimlerini öğrenmek ve birbirlerinin kültürlerini anlamaya çalışmak, kısaca dostluk ve paylaşma gücüyle zorlukların üstesinden gelerek Seramik Sanatına ve Seramik Eğitimine katkı sağlamaktır.

Bugünkü anlamda etkinlik, 4 farklı ülkeden 4 üniversitenin katılımı ile başladı. Burada kısaca açalım katılımcıları; Türkiye'den Anadolu Üniversitesi ve Güzel Sanatlar Fakültesi Seramik Bölüm Başkanı Prof. Zehra Çobanlı; Japonya'dan Tokyo Güzel Sanatlar ve Müzik Üniversitesi ve Prof. Fumio Shimada; Çin'den Tshingua Üniversitesi ve Prof. Zheng Ning; Amerika'dan Tacoma Community College ve Richard Mahaffey.

S.A. : Amaçları doğrultusunda büyümeye açık bir etkinlik olarak görülüyor.

Z.Ç. : Evet, her yıl yeni ülkeler, yeni üniversiteler, yeni sanatçılar katılmaktadır. Şu anda Kore, Avustralya ve İngiltere de katılımcılar arasında. Bu yıl Almanya Münster Academy, Türkiye'den Marmara Üniversitesi ve Meksika konuk olarak katıldı. Tabii ki üye sayısında yeni katılımcılar ile artma da oluyor. Bizim amacımız etkinliği daha da genişletmek.

S.A. : Sempozyum düzenli olarak her yıl tekrarlanıyor mu?

Z.Ç. : Sempozyum başladığından bu güne kadar düzenli tekrarlanmaktadır.

Bizim katılımımızla 6 yıl; öncesini de eklersek 9 yıl, yani 9 yıldır süre gelmektedir.

S.A. : Başlangıcından bugüne etkinlik hangi üyelerle hangi ülkelerde gerçekleşti?

Z.Ç. : Etkinlik başlangıcından bugüne kadar, geriye doğru gidersek;

2004 yılında Eskişehir'de Anadolu Üniversitesi'nde gerçekleşti. Japonya Tokyo Güzel Sanatlar ve Müzik Üniversitesi, Amerika Tacoma Community College, İngiltere Surrey Art Institute, Kore Seoul National Üniversitesi, Dangkok Üniversitesi ve Kangdam Üniversitesi, ayrıca misafir olarak Almanya Münster Akademisi, Meksika ve Marmara Üniversitesi katıldı.

2003 yılında Japonya'da, Tokyo Güzel Sanatlar ve Müzik Üniversitesi'nde gerçekleşti. Türkiye'den Anadolu Üniversitesi, İngiltere'den Surrey Art Institute, Kore'den, Seoul Kangdam Üniversitesi, National Üniversitesi, Dangkok Üniversitesi ve Women Üniversitesi, Avustralya'dan Chong-an Üniversitesi, Melburn Teknoloji Enstitüsü, Çin'den Tsinghua Üniversitesi ve Amerika'dan Tacoma Community College katıldı.

2002 yılında Amerika'da Seattle'da, Tacoma Community College'de gerçekleşti. Türkiye'den Anadolu Üniversitesi, Çin'den Tsinghua Üniversitesi, Japonya'dan Güzel Sanatlar ve Müzik Üniversitesi'nin katılımcıları ile;

2001 yılında Kore'de Seoul National Üniversitesi'nde, yine Japonya'dan Güzel Sanatlar ve Müzik Üniversitesi, Türkiye'den Anadolu Üniversitesi, Çin'den, Tsinghua Üniversitesi'nin katılımcıları ile;

2000 yılında Eskişehir'de, Anadolu Üniversitesi'nde. Türkiye'den Anadolu Üniversitesi, Çin'den Tsinghua Üniversitesi, Amerika'dan Tacoma Community College, Japonya'dan Güzel Sanatlar ve Müzik Üniversitesi'nin katılımcıları ile;

1999 yılında ise Çin, Pekin'de Tsinghua Üniversitesi'nde; Türkiye'den Anadolu Üniversitesi, Çin'den Tsinghua Üniversitesi, Japonya'dan Güzel Sanatlar ve Müzik Üniversitesi'nin katılımcıları ile;

1998, 1997 ve 1996 yıllarında Japonya, Çin ve Amerika arasında gerçekleşti.

S.A. : Yurt içi ve yurt dışı seramik yayınlarında bu etkinlikler yer aldı mı?

Z.Ç. : Tabi ki yer alıyor. Özellikle Çin ve Japonya'da bu etkinlik ile ilgili televizyon programları ve basında güzel yazılar yer aldı. 2003 yılında Yeni Zelanda'da sergim için bulunuyordum. Sanatçı Peter Launge'in

kütüphanesinde Uzak Doğu'dan gelen dergilere bakarken, bir Tayland dergisinde bölüm arkadaşlarımın eserlerine ve sempozyum ile ilgili yazılmış bir makaleye rastlayınca çok heyecanlanmıştım. Ama Türkiye'de biraz farklı, Seramik Federasyonu'nun çıkardığı dergiye, tüm bilgi ve dokümanları göndermemize rağmen hiçbir haber yayınlamadı.

S.A. : Sempozyum programında neler yer alıyor, biraz söz eder misiniz?

Z.Ç. : Uluslararası Seramik Sempozyumu ve Değişim Programında birbirlerini tamamlayan ve destekleyen etkinlikler yer alıyor. Yani sözlü sunumlar, çalıştaylar, sergiler ve geziler. Sözlü sunumlarda, katılımcılar özellikle çağdaş ve geleneksel seramik sanatlarında örnekler, kesitler vermeğe dikkat ediyorlar.

S.A. : Sözlü ve uygulamalı sunumların yayınlanma imkanı oluyor mu?

Z.Ç. : Daha çok uygulamaya yönelik bir etkinlik olduğundan sunumlar önce yayınlanmadı. Geçen yıl Prof. Shimada Japonya'da sunumları yayınladı ve sergi için katalog hazırladı. Bundan sonraki etkinliklerde sunumların yayınlanması için ortak karar aldık. Bu yıl sergiler için katalog hazırlıyoruz.

S.A. : Sempozyum kapsamında sergilenen işler kalıcı sergi arşiv ve müzelerde değerlendirilebiliyor mu? Örneğin bizim Çağdaş Sanatlar Müze'mizde durum nedir?

Z.Ç. : Değerlendirilebilmeleri için çalışıyoruz. Her kurum kendi olanaklarıyla elinden geleni yapıyor. Ben de Anadolu Üniversitesi Çağdaş Sanatlar Müzesi'ne sanatçıların işlerinden bağışlanmasına uğraşıyorum. Bağışlanan eserler müzede sergileniyor.

S.A. : İsimlerini sayar mısınız?

Z.Ç. : Japonya'dan Prof. Fumio Shimada, Çin'den Zheng Ning, Amerika'dan Kathy Holt, Ricky Mahaffey, Rebeca ve Türkiye'den Zehra Çobanlı, eserlerini bağışladı. Bu yılki etkinlikte de Kore'den Lee Wang-Yong, Kap Sun Hwang, Almanya'dan Maika Korfmacher, İngiltere'den Clare Twomey, Amerika'dan Ricky Mahaffey, Jenny Anderson, Japonya'dan Fumio Shimada, Akinori Oda, Türkiye'den Mustafa Tunçalp, Güngör Güner, Sevim Çizer, Meksika'dan Nora Madina işlerini bağışladı. Diğer ülkeler de eserleri üniversite arşivlerinde değerlendiriyor. Uluslararası sergilerde bağışlanan eserler tekrar sergileniyor. Yayınlarda rastlıyoruz.

S.A. : Başlangıcından bugüne Sempozyumun katılımcılarına ne gibi katkıları oldu değerlendirir misiniz?

Z.Ç. : Bizim üniversitemiz açısından, hangi katkılara neden oldu, açıklaya-

yım. Bugüne kadar Seramik Bölümü'nden yaklaşık 50 öğrenci ve öğretim elemanı bu etkinliklere katılmak için yurt dışına çıktı. Etkinlik 2 defa Anadolu Üniversitesi'nde gerçekleştiğinden öğrencilerimiz ve öğretim elemanlarımız ücretsiz bu etkinliğe dahil oldular. Derslerinde en başarılı öğrencilerimizi de yurt dışına götürerek onları motive ettik. Başarılarını ödüllendirdik. Katılımcılarımız Türkiye gibi köklü seramik geçmişi bulunan Çin, Japonya ve Kore ile modern seramik sanatının öncülerinden Amerika, İngiltere gibi ülkelerin bu sanat dalını yakından tanıma fırsatı buldular. Bu ülkelerin en önemli sanat müzelerini, seramik merkezlerini, seramik sanatçılarının atölyelerini gezdiler. Seramik eğitimindeki farklı yöntemleri, sözlü sunumlar ve uygulamalı derslerle öğrenme fırsatı buldular. Konuk sanatçılar ile tanıştılar, arkadaş oldular, dostluklar kurdular. Kitaplarda, kataloglarda rastladıkları sanatçıların eserlerini, sergiler nedeniyle yakından izleme ve anlama olanağı buldular. Sanatçılar ile eserlerinin oluşumu, sanat anlayışları, teknikleri üzerinde konuşup, tartışabildiler. Farklı ülke öğrencileri birbirlerini tanıma ve arkadaş olma fırsatı yakaladı. Derin dostlukların kurulması gerçekleşti. Seramik sanatında ve eğitiminde yeni anlayışlar, yöntemler tartışıldı. Tüm bunların sonunda her ülke kendi eksiklerini gidermeyi hedefledi, atölyelerimizi geliştirdik, olanaklarımızı arttırdık. Ayrıca bu soruyu benim size sormam gerekiyor. Siz de bu etkinliğe Amerika'da katıldınız, size katkısı oldu mu?

S.A. : Amerika, Çin, Japonya... ne kadar uzak ülke varsa adeta komşumuz oldu bu sempozyumlar sayesinde. Kişisel imkanlarla gerçekleştirilmesi hayli zor olan bu ülkeleri gezip - görmenin yanı sıra, katılımcı ülkelerin birbirleriyle yarışmasına gerçekleştirdikleri programlarla sizin de yukarıda anlattığınız gibi seramik adına kazanımların bu etkinliğin ne büyük bir imkan ve nimet olduğunu gösterdiğini düşünüyorum. Bu arada sempozyumlar sayesinde yeniden atanmalarda hiç puan sıkıntısı çekmediğimi de belirtmeliyim. Tekrar sorulara dönersek, bu etkinlik Güzel Sanatların sadece Seramik Bölümleriyle mi sınırlı, bu çerçeve genişleyebilir mi?

Z.Ç. : Bu etkinlik sadece Seramik Bölümlerini kapsıyor. Bu anlamda çerçeve genişlemeyecek. Ama etkinliğin farklı katkılarını da unutmamak gerek. Örneğin Tokyo Güzel Sanatlar ve Müzik Üniversitesi ile Anadolu Üniversitesi arasında Güzel Sanatların tüm dallarını içeren bir kültürel değişim anlaşması imzalandı. Bu bağlamda iki seramik öğrencimiz Japonya'ya gitti. Bir öğrenci de Japonya'dan bize geldi. Bunlar güçlü ilişkinin ardından gerçekleşti.

S.A. : Sempozyuma kimler ve nasıl katılabiliyor, kurum dışı katılımcılara da açık bir etkinlik midir?

Z.Ç. : Bu etkinliğe, daha önce belirttiğim üniversitelerin seramik bölümü sanatçı öğretim üyeleri ve öğrencileri katılıyor. Diğer katılımcılar için, diğer üye olan ülkelerin bölüm başkanı arkadaşlarımızla ortak karar veriyoruz. Bazen kurumlar dışından konuk sanatçıları da davet ediyoruz. Bu etkinlik hangi ülkede yapılıyorsa, o üniversitenin öğrencilerinin hepsi katılımcıdır.

Sergileme için ise, düzenleme komitesi karar veriyor. Her yıl lisans, yüksek lisans ve doktora öğrencilerinden seçiyoruz. Başarıları, performansları çok etkili oluyor. Benim için bireylerin bölümümüze olan katkıları da çok önemli. Yani ödül gibi.

S.A. : Türkiye'deki diğer sanat eğitimi kurumları bu sempozyumu nasıl değerlendiriyor? Olumlu-olumsuz eleştiriy alıyor musunuz?

Z.Ç. : Bana gelen eleştiriler hep olumluydu. Varsa olumsuz eleştirileri yüzüme söylemiyorlar. Bu yıl Türkiye'den 3 misafir konuğumuz oldu. Muammer Çakı Yarışması için davet ettiğimiz 9 Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'nden Prof. Sevim Çizer, Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'nden Prof. Güngör Güner ve Seramik Sanatçısı Mustafa Tunçalp. Ayrıca Almanya'dan Münster Akademiden Maiko Kafur, Meksika'dan Seramik Sanatçısı Nora Medina konuk sanatçı olarak katıldı. Nora Medina çok etkilendi. 2005 yılında etkinliğin Meksika'da yapılması için öneride bulundu. Meksika Kültür Bakanlığı himayesinde, Gueredara yapılması kararlaştırıldı. Marmara Üniversitesi'nden Prof. Güngör Güner, Meksika'da etkinliğe konuk olarak davet edildi.

S.A. : Burada 'Muammer Çakı Seramik Yarışması'nın Sempozyuma katılan okul öğrencilerine de açılarak uluslararası bir yarışma hüviyeti kazandığını da belirtelim. Sempozyum ve Muammer Çakı Seramik Yarışması nedeniyle dışarıdan gelen konukların ülkemiz hakkında izlenimleri nasıldı?

Z.Ç. : Türkiye'nin Türk Kültür ve Sanatının tanıtımı açısından bu etkinliğin çok yararlı olduğunu düşünüyorum. Her etkinlikte, her defasında farklı seramik merkezleri ve tarihi, kültürel yerleri gösteriyoruz. Tuz gölünü seyreden bir konuğumuz bize teşekkür etti. Belki hiç birimiz onun güzelliğini ve etkisini kavrayamamışızdır. Gelen konukların izlenimleri de çok olumlu idi. Böyle bir tanıtımı Kültür Bakanlığı'nın yapması onlara çok pahalıya mal olacaktır. Türkiye hakkında ön yargılı olanların düşünceleri değişiyor. Yani sosyal anlamda da bir görevi yerine getiriyoruz.

S.A. : Sempozyumla ilgili önümüzde ve gelecekteki programlar nelerdir?

Z.Ç. : Bu etkinliği başlatan ve yaygınlaştıran üyeler, Prof. Fumio Shimada, Richard Mahaffey, Zheng Ning ve benim kurucusu olduğum yeni bir oluşum içine giriyoruz. Uluslararası bir seramik derneği kuruyoruz. Genel Başkan olarak Prof. Fumio Shimada'yı seçtik. Amacımız etkinliklerin daha çok yayılıp, devam etmesini, daha çok üyenin katılımını sağlamak.

Sempozyum 2005 yılında Meksika Kültür Bakanlığı ve bizlerin katkılarıyla 14-28 Ekim tarihleri arasında Meksika'da olacak. Bu yıl üniversitemizden 15 kişi katılacak. Etkinlik 2006 yılında da İngiltere Surrey Art Institute' de yapılacak. Daha sonra tüm katılımcılar bir araya gelerek programı detaylandıracağız.

S.A. : Görüşme için teşekkür ederim.

Z.Ç. : Rica ederim. Ben teşekkür ederim. Hem Uluslararası Seramik Sempozyumu hem Muammer ÇAKI Seramik Yarışması'nı düzenli bir şekilde sürdürmek bireysel çabalarla gerçekleştirilecek bir aktivite değildir. Desteklerinden ötürü Üniversite ve Fakülte yönetimine; özverili katkılarından ötürü Bölüm arkadaşlarıma da teşekkür ediyorum.